

Notiser

Bernard Montagnes publicerade 1963 en bok som nu finns i engelsk översättning, *The Doctrine of the Analogy of Being according to Thomas Aquinas*, Marquette University Press 2004. Gunnar Karlsson, psykoanalytiker och professor i pedagogik i Stockholm, har utgivit boken *Psykoanalysen i ny belysning*, Symposion 2004.

Det är en sak att vara lite ur gängorna; en helt annan sak är att ha en skruv lös. Skillnaden förefaller viktig. Men hur kan det komma sig? När man tänker efter ordentligt, så tycks det ju ur rent mekanisk synpunkt vara samma sak!

Den kända postmodernisten och filosofen Luce Irigaray lär ha sagt att Einsteins formel $E=mc^2$ är "en könsspecifik ekvation" eftersom "den ger ljusets hastighet ett försteg framför andra (mindre maskulina) hastigheter som är livsnödvändiga för oss". Kan det verkligen stämma?

INGEN UNGKARL UTAN GIFT PARTNER?

I en notis i *Filosofisk tidskrift* nr 1, 2005, sägs att familjen Wallenbergs valspråk påstås vara "Att verka utan att synas". Det är riktigt att detta ofta påstås. Det påstås eller förutsätts så ofta att man kan säga att det som i regel åsyftas med "familjen Wallenbergs valspråk" är just "att verka utan att synas". Grunden är nog att Marcus Wallenberg som serafimerriddare antog valspråket "Non haberi, sed esse", vilket emellertid bör översättas med "Inte synas, utan vara", och inte avser att uttrycka någon förkärlek för dolt inflytande utan en förkärlek för substans framför sken. Konjunktionen *sed* styr *esse* och man måste skilja mellan konjunktionen *utan* och prepositionen *utan*. Ur mottot: "Inte att vinna, utan att kämpa väl!" skall man inte dra slutsatsen att idealet är att man kämpar väl och blir som bäst tvåa, men analogt med det resonerar *Filosofisk tidskrift* när man

till slut vill översätta Wallenbergs valspråk inte utan "utan" utan utan "synas". ("Verka utan att verka verka.")

Det som vanligen kallas "familjen Wallenbergs valspråk" är alltså inte familjen Wallenbergs riktiga valspråk, det är överhuvud inte familjen Wallenbergs valspråk, utan en felöversättning. Det är inget konstigt med det, men det är inte utan att det osar lite om de på detta misstag grundade lustigheterna om Wallenbergarnas lukt. Frågan är om det, i semantiskt avseende, är något konstigare med den av Lars Bergström i samma nummer betraktade möjligheten att många som vi kallar ungarlar inte är ungarlar både utan och innan, utan i stället gifta utomjordingar som uppträder som ungarlar. ("Non esse, sed haberi" är deras valspråk.) Om alla som kallas ungarlar är ogifta är en empirisk fråga, men om alla ungarlar är ogifta är nog inte det, utan en fråga om alla som korrekt kallas ungarlar är ogifta. Att man bara skall kalla ogifta män för ungarlar är en norm, som man, i likhet med många andra normer i många andra sammanhang, kan komma att ge upp därför att efterlevnaden visar sig ha blivit hopplöst dålig. Själv är jag t.ex. på den grunden på god väg att ge upp normen att studenterna inte skall ha mössa på sig under föreläsningarna, och om det visar sig att de som vi kallar ungarlar i väldigt stor utsträckning varken är män eller ogifta, så kan jag nog, som Bergström förutskickar, bli lite rådvill på den punkten också. (Ett annat, mindre gott skäl, vore tanken att om alla ungarlar är män, så måste alla äkta ungarlar vara äkta män.) Men normen att man inte skall kalla någon doktor bara för att han har doktorerat, utan kräva att han har disputerat, den håller jag nog på ännu ett tag, fast självaste *Filosofisk tidskrift* har gett upp, och i en annan notis i samma nummer tydligen förutsätter att man ur "a har doktorerat" alltid kan dra slutsatsen att a har disputerat. Om det vore så väl!

Sven Danielsson

Artiklarna i detta nummer av *Filosofisk tidskrift* anknyter till ett symposium om emotioner som anordnades i samband med Phalén-picnicen i Uppsala i maj 2004. *Ulrika Björk* är doktorand i filosofi i Helsingfors, *Lorenzo Casini*, som också sammanställt de bidrag som här publiceras, är doktorand i teoretisk filosofi i Uppsala, *Ylva Gustavsson* är doktorand i filosofi vid Åbo Akademi, *Camilla Kronqvist* är fil.lic. och doktorand i filosofi vid Åbo Akademi, och *Kate Larson* är doktorand i teoretisk filosofi i Uppsala.